

PODNIKANIE SZČO V CESTNEJ DOPRAVE

RNDr. Pavol Maniaček

Od 1. marca 2012 nadobudol účinnosť zákon č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave, ktorý upravuje podmienky podnikania v cestnej doprave. Článok je zameraný na povinnosti SZČO (fyzických osôb) v postavení prevádzkovateľov cestnej dopravy a taxislužby.

Prevádzkovanie cestnej dopravy je podnikanie, ktorého predmetom je odplatné poskytovanie dopravných služieb verejnosti cestnými motorovými vozidlami, ktoré sú na tento účel typovo schválené.

Dopravcom podľa zákona o cestnej doprave je prevádzkovateľ cestnej dopravy odo dňa právoplatnosti dopravnej licencie, koncesie alebo iného oprávnenia, ktoré ho oprávňuje na poskytovanie dopravných služieb.

Držiteľ príslušného oprávnenia nie je subjektom podnikajúcim na základe živnostenského zákona, teda sa nezapisuje do živnostenského registra.

Oprávnenia na prevádzkovanie dopravných služieb

1) Povolenie na vykonávanie povolania prevádzkovateľa dopravy

Vzťahuje sa na výkon povolania prevádzkovateľa **vnútroštátnej dopravy** (nákladnej alebo osobnej).

Povolenie sa udeľuje na desať rokov.

2) Licencia Spoločenstva

Prevádzkovať medzinárodnú dopravu (nákladnú alebo osobnú) v členských štátoch EÚ môže prevádzkovateľ cestnej dopravy, ktorý má **udelenú licenciu** Spoločenstva podľa osobitných predpisov.

Prevádzkovateľ cestnej dopravy podnikajúci na základe povolenia a licencie (§ 5 ods. 1 a ods. 2 zákona o cestnej doprave) sa zapisuje do obchodného registra s predmetom činnosti podľa obsahu povolenia alebo licencie Spoločenstva.

Upozornenie

Táto povinnosť sa však nevzťahuje na prevádzkovanie taxislužby.

Ďalej sa táto povinnosť sa nevzťahuje ani na prevádzkovateľa nákladnej dopravy vo vnútroštátnej doprave, ktorý poskytuje len tieto dopravné služby:

- rozvoz tovaru výlučne na účely miestneho zásobovania obyvateľstva vrátane miestnych trhovísk do vzdialenosti 50 km,*

- prepravu osív, hnojív, krmív, poľnohospodárskych strojov a úrody na účely ich použitia alebo spracovania v poľnohospodárskej výrobe vrátane prepravy živých zvierat z fariem na bitúnky, krmív na kŕmenie hospodárskych zvierat a zberu mlieka a mliečnych výrobkov z fariem na spracovanie a spätnú prepravu kontajnerov na mlieko,
- odvoz živočíšneho odpadu na zneškodnenie do kafilérií; to neplatí, ak ide o infekčný odpad, na ktorý sa vzťahujú pravidlá o preprave nebezpečných vecí,
- nekomerčnú prepravu humanitárnej pomoci a pomoci obyvateľstvu v núdzových situáciách, najmä pri živelných pohromách, priemyselných haváriách a iných obdobných udalostiach,
- komerčnú prepravu pre ozbrojené sily, ozbrojené bezpečnostné zbory a civilnú ochranu obyvateľstva, ak sa preprava uskutočňuje na základe ich objednávky na plnenie ich úloh a po celý čas prepravy pod ich kontrolou,
- zber a odvoz komunálneho odpadu a prepravy súvisiace s jeho ukladaním a zneškodňovaním na skládkach alebo v spaľovniach,
- prepravu vecí vozidlami s najväčšou prípustnou celkovou hmotnosťou neprevyšujúcou 3 500 kg (voľná živnosť).

3) Koncesia na taxislužbu

Umožňuje držiteľovi koncesie prevádzkovať taxislužbu v rozsahu zákona o cestnej doprave. Taxislužbu je možné vykonávať len na základe koncesie, nie je to možné na základe iného právneho predpisu.

4) Preukaz vodiča taxislužby

Vodičom vozidla taxislužby môže byť len ten, kto je držiteľom preukazu vodiča vozidla taxislužby.

Vodič vozidla taxislužby musí byť k prevádzkovateľovi taxislužby v pracovnom pomere alebo vykonávať danú činnosť v postavení samostatnej zárobkovo činnnej osoby.

Kompetencie verejnej správy v cestnej doprave alebo kde je možné vybaviť oprávnenia podľa zákona o cestnej doprave

Kompetentnou inštitúciou je **Okresný úrad v sídle kraja**.

Hore uvedené oprávnenia je možné vybaviť na Okresnom úrade v sídle kraja.

Konkrétne kompetencie úradu:

- udeľuje a odníma povolenia na výkon povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy,
- vydáva a odníma licencie Spoločenstva,
- udeľuje a odníma koncesie na výkon taxislužby,
- vydáva a odníma preukazy vodiča taxislužby.

Popri tom

- zriaďuje skúšobné komisie na preukazovanie odbornej spôsobilosti vedúcich dopravy, prevádzkovateľov cestnej dopravy a na výkon taxislužby, vymenúva a odvoláva ich členov a zabezpečuje organizačno-technicky ich činnosť,

- vydáva na základe výsledku skúšky osvedčenia o odbornej spôsobilosti,
- plní ďalšie úlohy v rozsahu zákona o cestnej doprave.

Prechodné ustanovenia týkajúce sa podnikania SZČO v cestnej doprave

Mnohé SZČO podnikali do účinnosti zákona o cestnej doprave na základe živnostenského zákona (koncesná listina, voľná živnosť). Podnikanie týchto SZČO riešia prechodné ustanovenia.

Sú to predovšetkým nasledovné ustanovenia:

- Živnostenské koncesie na vykonávanie vnútroštátnej cestnej dopravy získané do 30. júna 2010 strácajú platnosť najneskôr 3. decembra 2013.
- Povolenia, dopravné licencie a iné rozhodnutia a osvedčenia vydané podľa doterajších predpisov zostávajú v platnosti do vyznačeného dňa ich platnosti; ak nemajú vyznačenú platnosť, platia do 4. decembra 2015.

Uvedené ustanovenia riešia základný problém zápisu SZČO v obchodnom registri v zmysle § 5 ods. 1 a ods. 2. Rok, ktorý nasleduje po roku uvedenom v prechodnom ustanovení je rokom, keď SZČO musí od 1. januára začať viesť podvojnú účtovníctvo, nakoľko musí byť už zapísaná v obchodnom registri.

Ďalšie dôležité prechodné ustanovenia:

- Preukazy vodiča sa zavedú postupne; vodič vozidla taxislužby je povinný ho mať od 4. decembra 2013.
- Taxametre umožňujúce tlač potvrdenia o zaplatení cestovného musia byť vo vozidle taxislužby umiestnené od 1. januára 2014.
- Prevádzkovanie osobnej dopravy, ktorá je podľa tohto zákona autobusovou dopravou (§ 8), vozidlami s obsaditeľnosťou najviac deväť osôb vrátane vodiča je od 1. januára 2014 taxislužbou.

Ak bude táto doprava prekvalifikovaná na prevádzkovanie taxislužby, tak SZČO v postavení poskytovateľa nie je viazaná povinnosťou zápisu do obchodného registra a teda nemá následne ani povinnosť viesť podvojnú účtovníctvo.